

Numeralul

- ① Def. Partea de vb flex care exprimă: un nr fără referire la obiecte (numere aritmetice; nr. obiectelor (2 oameni, cote trei elevi); ordinea obiectelor
- ② Clarificare $\rightarrow$ cardinale
ordinales.

A. nr. cardinale = numeralile care exprimă un nr. fără referire la obiecte, adică numerele la aritmetice; exprimă de asemenea numărul obiectelor.

- există mai multe categ. de nr. cardinale

a) nr. cardinale pr. - fixe.

- după numărul cuv. din care sunt formate pot fi:

- ① simple: de la una la zece (inclusiv), sută, mie, milion, miliard

- ② compuse: de la unsprezece la nouăzeci și una (legat) în de la douăzeci și una și în sus astfel încât se pot vedea elementele componente.

Obs! numeralile una în o se declină
nr. sută, mie, milion, miliard se comportă
ca niște substantive.

- de la doi numeralile se declină numai precedate
de articolul demonstrativ adjectival: cei, cele
care în schimb prau.

Pl. Ac	cei trei elevi
G. D	elor trei elevi

- probleme de acord în e privesc genul ridică
numai numeralile unul, doi, două. De la
trei descrierea de gen se face în context

doză fete	trei băieți
doză profese	fete
doză profesie	băieți
doi băieți	

Nr. cardinale propriu-zis au în comunicare două
valori - substantivale
- adjectivale

① Val. substantivale = o are nr. cardinal pr. fiz
când se folosesc singur fără a determina un subst.
- în această situație, are aceeași funcție ca și subst.

a) Subiect

Cei doi au plecat împreună

b) xLP.

Locurile acestea sunt ale celor doi.

c) Atr. genitival

Historia celor doi este bună.

d) Atr. prepoțional (în Ac sau G)

Verbe dupre cei doi le-au auferit în eu
Ac.

Într-o împotrivă celor doi a fost grea.
G

e) Complement indirect

Le-am comunicat celor doi istoria mea.

f) CD

Ț-au așteptat pe cei doi.

② Valoare adjectivală $\Rightarrow$ când nr. însoțesc un
subst. și capătă valoare adjectivală.
Are doar o funcție sintactică: atribut adjectival.
Doi elevi au sters tabla.

③ Numere colective = numere care exprimă
însoțirea a două sau mai multe obiecte. Distingem
mai multe categorii:

1) amândoi, amândouă, ^{ambii} ~~ambii~~ ambule.

2) tustrei, tustpatru, tustinci (formate din nr.
cardinale + pron. nehot. "tăi" cu prima alterată "tus")

3) Căteritrei, Căteripatru, Căterinci... (formate
din relativul "cât" + conjuncția "și" în numerele
cardinale)

4) toti trei, toti patru, toate cinci... (formate din
ady. înelut toti " | toate " și numeralul cardinal.
Acest numeral are două valori → substantivale
adjectivele.

Cu val. substantivale poate fi
a) Subiect: Amândoi lucrau la timp.
b) XP: ei sunt amândoi.
c) Atr. genitival: Posederea ambilor a fost luată
în considerare.

d) CD.

I-au răfuit pe amândoi.

e) Ci: Am comunicat amândurora.

Valoare adjectivală capătă când determină un
subst. în alt fel. de atr. adjectival.

Toti trei copii lui erau studenți.

©. numerele multiplicative

- arată în ce proporție este o cantitate și sunt formate
prin derivare din prefixul "in" + nr. cardinal +
sufixul it (ita)

Ex. îndoit, întreit, înzecit, înmulțit

Aceste numere au două valori:

a) val. adjectivală cu fel. de atr. adjectival:

El a realizat un câștig întreit.

b) val. adverbială cu fel. de compl. circumstanțial

El a câștigat înzecit.

④. numere distributive

- exprimă repartizarea și gruparea obiectelor.

- sunt formate din: numeral cardinal + adverbul

relativ câte: câte unul, câte doi, câte trei...

Uneori numeralul se repetă: mergeau doi câte doi,

alteori pot exprima aproximația numerică: Câte

zeci - douăzeci de oameni veneau la dispensar.

Numeralile distributive au $\rightarrow$ val. substantivale

1) Subiect

Câte doi ieserăm din clasă

2) + IP

Gi erau câte patru

3) Complement direct - Privesc pe câte unul

$\rightarrow$ Valoare adjectivală = când det. un substantiv
în funcția de atribut adjectival.
Câte doi elevi veneau la școală.

2) Numeralile adverbiale sau de repetiție =
numeralile care arată de câte ori se îndeplinește o act.
A scris lecția de 3 ori.
- acest numeral mai poate determina un adjectiv
sau un adverb la gradul comparativ de superlativ
sau de inferioritate.

Numeral este de trei ori mai lung

- sunt formate din numeralul card. 0⁹ + subst. dativ
+ prep. "de" + subst. di

de două ori, de trei ori...

Câte/plată poate apărea în subț. de adv. rel. câte :
Ex de câte două ori...

- are val. adverbială

A citit cartea de două ori.
cct.

3) Nr. ordinal.

1) def. = exprimă ordinea numerice sau locul
pe care stau obiectele într-o întindere. Num.
numeralilor ordinale încep cu

a) pt. unu are trei forme

întâiul

întâia

cel dintâi

cea dintâi

primul
prima

după care urmează al doilea, a doua ... în se-
încheie cu adjectivul ultimul, ultima sau ultima
adjectivală cel din urmă, cea din urmă.

În pct. de v. al formei numeralile ordinale
pot apărea

1) numai în art. posesivul genitival: al doilea,
al treilea.

2) în articolul adjectival cel, cea, cei, cele
cel de-al doilea
cea de-a doua.

- numeralele întind în primul și declin ca
adjectivele.

Primul om i-am spus aceasta

Dativ.

- celelalte numerele și declin se apăsă articolele
adjectival cei, cea
Cel de-al doilea elev i-am dat o carte.

Dativ

Pot avea 2 valori:

a) val. substantivală

Subiect: Al doilea a plecat mai repede.

§ X/P: Meritele sunt ale celui de-al doilea.

Atribut: Lucrarea celui de-al doilea a fost bună.

Ob.: El așteaptă pe al doilea.

Ci: Ti vorbesc celui de-al doilea.

b) val. adjectivală:

Cel de-al doilea elev a vorbit mai puțin.

Atr. adj.